

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՀՀ ԲՆԱԴԱՎՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Ա. ՄԻՆԱՅԱՆ

«21» 08 2017թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 76

Ձեռնարկողը՝

<<ՀԻԴԴԵՆ ԳՈԼԴ>> ՍՊԸ

Ք. Արմավիր, Շահումյան 3 նրբ, պ. 4

Գործունեությունը՝

Արագածի պեռլիտի հանքավայրի օգտակար հանածոյի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվեկերպություն

<< Արագածորնի մարզ

<<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման փորձաքննական կենտրոն>> տնօրեն՝

Վ. Սահակյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 5 թերթ

թիվ ԲՓ 76

<21> 08 2017թ.

«Արագածոտնի մարզի Արագածի պեռլիտի հանքավայրի օգտակար հանածոյի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն»

Արագածոտնի մարզի Գ.Կ.

Ձեռնարկող՝
Փաստաթղթի տեսակը՝

Տեղադրման վայրը՝

«ՀԻԴԴԵՆ ԳՈԼԴ» ՍՊԸ
Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվետվություն
/Ա կատեգորիա/
«Արագածոտնի մարզ,
Արագածավան համայնք»

«Արագածոտնի մարզի Արագածի պեռլիտի հանքավայրում «ՀԻԴԴԵՆ ԳՈԼԴ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվում է իրականացնել օգտակար հանածոյի արդյունահանում: Տրամադրվող տեղամասը գտնվում է «Արագածոտնի մարզի Թալինի տարածաշրջանում, Արագածավան գյուղից 4-5կմ հյուսիս-արևելք՝ 1340.0-1250.0մ բացարձակ բարձրությունների վրա: Մոտակա բնակավայրերն են՝ Արտենի, Կանչ, Հակո և Արեգ գյուղերը, որոնց հետ հանքավայրը կապված է բարեկարգ ավտոճանապարհներով:

Հանքավայրը տեղադրված է Արտենիի հրաբխային զանգվածի արևմտյան նախալեռնային մասում, իրենից ներկայացնում է անտառազուրկ լեռնային շրջան՝ բնորոշ բլրային ռելիեֆով և սակավ խոտաբուսական ծածկով: Տեղամասի կենտրոնի աշխարհագրական կոորդինատներն են՝ 40° 21' արևելյան երկայնության, 43° 40' հյուսիսային լայնության:

Հանքավայրի տարածքն ունի աղքատ գետային ցանց, ամենախոշորը Մաստարա սելավն է, որն անցնում է հանքավայրի արևմտյան մասով:

«Արագածոտնի մարզի Արագածի պեռլիտի հանքավայրի հաշվեկշռային պաշարները՝ որպես հումք փքված պեռլիտի ստացման և կանազիտի արտադրության համար, հաստատվել են 1976թ նոյեմբերի 19-ին ՊՏՀ թիվ 7732 արձանագրությամբ, հետևյալ կարգերով և ծավալներով՝

- փքված պեռլիտի ստացման համար՝ B կարգով՝ 44069.4 հազ. մ³ և C₁ կարգով՝ 44577.6 հազ. մ³

- կանազիտի արտադրության համար՝ B կարգով՝ 31789.0 հազ. մ³ և C₁ կարգով՝ 41154.6 հազ. մ³:

Բացահանքի օտարման տարածքը կազմում է 66.15հա, նրա վերջնական եզրագծի սահմաններում ներառված օգտակար հանածոյի հաշվեկշռային պաշարը կազմում է 10 319 400 մ³ ծավալ, արդյունահանվող պաշարների քանակը՝ 9 393 500մ³: Տեղամասում

մշակվելու է տարեկան՝ 206 388 մ³ արտադրողականությամբ պեռլիտի մարվող պաշար և 187 870 մ³ արդյունահանվող պեռլիտի տարեկան պաշար: Ծառայման ժամկետն ընդունվել է 50 տարի:

Հանքավայրի տարածքում մակաբացման ապարները ներկայացված են մինչև 0.46մ հզորության ժամանակակից դեյուվիալ-ալյուվիալ-պրոյուվիալ նստվածքներով, որոնք ներկայացված են ավազակավերով, ավազներով, խճով, գնդիկների տեսքով գլաքարերով և անդեզիտաբազալտների կտորներով: Օգտակար շերտախմբի մակերեսային տեղադիրքը, գրունտային ջրերի բացակայությունը և մակաբացման ապարների հզորությունը ստեղծում են բարենպաստ պայմաններ հանքավայրի շահագործումը բաց եղանակով, առանց հորատապայթեցման աշխատանքների: Տրամադրվող տարածքում բացակայում են մակերևութային ջրային ռեսուրսները, ստորգետնյա ջրային հոսքերը, սողանքային և գեոդինամիկ երևույթները:

Նախագծված բացահանքը վերջնական եզրագծի սահմաններում բնութագրվում է հետևյալ պարամետրերով.

- Բացահանքի դաշտի առավելագույն երկարություն - 1260մ,
- Բացահանքի դաշտի առավելագույն լայնություն - 892մ
- Օգտակար հանածոյի ամենամեծ հզորություն - 31.3մ
- Բացահանքի օտարման մակերես - 66.1հա
- Մակաբացման ապարներ՝ ներառյալ հողաբուսական շերտ-278600մ³,
- Մակաբացման ապարների միջին հզորություն - 0.46մ
- Մակաբացման միջին գործակից - 0.34մ³/մ³:

Մակաբացման ապարները սկզբում նախատեսվում են տեղափոխել և տեղադրել բացահանքի սահմաններից դուրս՝ հարավային սահմաններում՝ ժամանակավոր լցակույտում, հետագայում տեղափոխվում են արդյունահանված տարածք՝ ստեղծելով ներքին լցակույտառաջացում: Արդյունահանված պեռլիտները ավտոինքնաթափով տեղափոխվելու են 3 կմ հեռավորության վրա գտնվող ջարդիչ-տեսակավորող կայանք:

Բացահանքի բացումն իրականացվելու է 1340 մ բարձրության հորիզոնից: Հանքավայրի հարավ արևելյան մասով անցնող ավտոճանապարհի 1260 մ բարձրության կետից նախատեսվում է կառուցել 1080 մ երկարությամբ՝ 8 մ լայնությամբ ավտոճանապարհ, որն աստիճանաբար կտրտվելով կհասնի 1320 մ բարձրության հորիզոն: Բացահանքի մշակման համար նախատեսված է ընդլայնական ընթացաշերտերով, միակողմ մշակման համակարգ, որի տարրերն են՝

- աշխատանքային հանքաստիճանի բարձրություն՝ 5մ,
- հանքաստիճանի թեքության անկյուն՝ 55°,
- հանքակողերի թեքության անկյուն՝ 45°,
- անվտանգության առափների լայնություն՝ 2մ,
- աշխատանքային հրապարակի ամենափոքր լայնություն՝ 30մ:

Բացահանքում արդյունահանման աշխատանքները կատարվելու են էքսկավատոր-ավտոինքնաթափ-բուլդոզեր լեռնային համալիրի միջոցով: Հանույթային և բարձման աշխատանքներն իրականացվելու են էքսկավատորով, օգտակար հանածոյի տեղափոխումը ջարդող-տեսակավորող կայանք իրականացվելու է ավտոինքնաթափով:

Լցակույտի ստեղծումը բուլդոզերային եղանակով է: Լցակույտի զբաղեցրած տարածքը կկազմի՝ 3.92 հա, միջին բարձրությունը՝ 7.1մ, կողի առավելագույն թեքման անկյունը՝ 35°: Լցակույտերի տակ, անձրևաջրերի հեռացման նպատակով ձորակում նախատեսվում է 2մ տրամագծով երկաթբետոնե խողովակ: Նախատեսված է նաև 1մ տրամագծով երկաթբետոնե խողովակ ավտոճանապարհների այն մասում, որտեղ կան ձորակներ:

Շահագործման 25-րդ տարվանից սկսած N1 լցակույտերում պահեստավորված մակաբացման ապարները աստիճանաբար կտեղափոխվեն արդյունահանված տարածք՝ 1290.0-1265.0մ բարձրության հորիզոնների վրա փոխվում 0.5մ բարձրությամբ և հարթեցվում՝ ստեղծելով ներքին լցակույտառաջացում:

Հետագայում, շահագործման ավարտից հետո մնացած մակաբացման ապարները՝ 18 900մ³ ծավալով պետք է տեղափոխվեն 1250.0մ բարձրության հորիզոններ՝ լեռնատեխնիկական վերականգնում իրականացնելու համար:

Հանքավայրի շահագործման ժամանակ ջուրը նախատեսվում է օգտագործել հարթակների ջրցանի, հորատասեպային աշխատանքների, ինչպես նաև անձնակազմի կենցաղային կարիքների ջրօգտագործման նպատակների համար: Տեխնիկական և խմելու նպատակով անհրաժեշտ ջուրը նախատեսվում է բերվել ջրատար մեքենաներով: Հաշվետվությունում հաշվարկվել է ընդհանուր ջրապահանջը, այդ թվում՝ 11000մ³ տարածքի ջրցանման համար օրեկան ծախսը կկազմի 5500լ. իսկ կենցաղային կարիքների համար այն կկազմի՝ 94.6.1 մ³/տարի, կամ 0.34մ³/օր: Կենցաղային կեղտաջրերը՝ 0.19մ³ օրեկան ծավալով հեռացվելու են կեղտաջրերի հավաքման հոր, որտեղից սահմանված կարգով պետք է տեղափոխվեն քաղաքային կոյուղու ցանց:

Բացահանքի մշակված տարածքում հավաքվող անձրևաջրերը կարող են ինքնահոս հեռանալ, կամ ճեղքերով ներծծվել հատակի ապարներ:

Բացահանքի աշխատանքների կազմակերպման համար կառուցվելու է արտադրական հրապարակ՝ իր անհրաժեշտ կառույցներով, իսկ աշխատողների կենցաղային կարիքների ապահովման համար նախատեսված է վագոն-տնակներ:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունում գնահատվել է հանքավայրի շահագործման ընթացքում բնապահպանական և սոցիալական ռիսկերը, որոնք պայմանավորված են՝ լեռնակապիտալ աշխատանքների և հանքավայրի շահագործման ընթացքում օդային ավազանի աղտոտմամբ, հողային ռեսուրսների աղտոտմամբ՝ արտահոսքերով, արտադրական թափոններով, լցակույտերով և կենցաղային աղբով, ինչպես նաև շահագործողական աշխատանքների ընթացքում մերձակա բնակչությանը պատճառվող անհանգստությամբ: Ներկայացվել են նշված ազդեցությունների կանխարգելմանը, կամ նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունում գնահատվել է հանքավայրի շահագործման ընթացքում հիմնական բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունները, ըստ աշխատանքների տեսակների հաշվարկվել են մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակները և ներկայացվել են ազդեցությունների կանխարգելմանը, կամ նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ: Մթնոլորտում վնասակար նյութերի ցրման հաշվարկների համաձայն սպասվելիք գետնամերձ կոնցենտրացիաները գտնվում են բնակելի գոտիների համար սահմանված թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

Նախքան արդյունահանման աշխատանքների սկսվելը բացահանքի տարածքի հողաբուսական շերտը կհանվի և կտեղափոխվի այդ նպատակով հատկացված վայր, որը կօգտագործվի հետագայում ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներում: Տվյալ տարածքին բնորոշ թիթեռնածաղկավորների ու հացազգի խոտախառնուրդի ցանքը կնպաստի ճիմի առաջացմանը և կբարձրացի հողի հակաէրոզիոն հատկությունը:

Բացահանքի լեռնատեխնիկական վերականգնումն իրականացվելու է շահագործման աշխատանքների ավարտից և պաշարների մարումից հետո: Այդ աշխատանքները ներառում են՝ էքսկավատորի միջոցով մակաբացման ապարների արտաքին լցակույտից տեղափոխվում մշակված տարածություն՝ բուլդոզերի օգնությամբ փռում և հարթեցում մակերեսին, այնուհետև այլ նպատակներով օգտագործելու համար հողային շերտով ծածկում:

Հարթեցվելու են նաև արդյունաբերական հրապարակի և ավտոճանապարհների մակերեսները: Ռեկուլտիվացիայի ենթակա ընդհանուր տարածքը կկազմի 62.6 հա, իսկ աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ ծախսերի խոշորացված նախահաշիվը նախագծում գնահատվել է՝ 3456.4 հազ.դրամ:

Հանքավայրի շահագործման ընթացքում և շահագործողական աշխատանքների ավարտից հետո շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցությունները կանխելու, կամ նվազեցնելու նպատակով նախագծում նախատեսվել են բնապահպանական միջոցառումներ, այդ թվում՝

- փոշու արտանետումների քանակը նվազեցնելու նպատակով՝ բացահանքի սահմաններից դուրս ավտոճանապարհների ջրցանում,

- դիզելային վառելիքով աշխատող լեռնատրանսպորտային մեքենաների և սարքավորումների վրա խլացուցիչների և ֆիլտրերի տեղադրում՝ առաջացող աղմուկի և ծխագազերի նվազեցման նպատակով

- նավթանյութերի արտահոսքը շրջակա միջավայր կանխելու նպատակով՝ վառելիքաքսուկային նյութերի պահեստավորում բետոնապատ հարթակի վրա:

Շահագործման ընթացքում առաջացող տարբեր բնույթի թափոնների հեռացման և տեղադրման հետ կապված հաշվետվությունում ներկայացվել են համապատասխան լուծումներ: Վտանգավոր թափոնները պետք է հավաքվեն և պահպանվեն հատուկ նախատեսված տարածքներում և տարողություններում՝ հետագայում վերամշակող ընկերություններին վաճառելու նպատակով: Կենցաղային աղբը և շահագործման ընթացքում առաջացող թափոնները պետք է սահմանված կարգով հեռացվեն՝ համապատասխան մարմինների հետ համաձայնեցված:

Ներկայացվել են միջոցառումներ՝ ուղղված անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների և հնարավոր վթարային իրավիճակների դեպքում ազդեցությունների կանխարգելմանը, կամ նվազեցմանը:

Նախնական գնահատման հայտի և հաշվետվության փորձաքննության փուլերում նախագծային փաստաթղթերի վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Արագածավան համայնքում անցկացվել են հանրային քննարկումներ: Քննարկումների ընթացքում մասնակիցները դրական են գնահատել նախատեսվող գործունեության իրականացումը, քանի որ հանքավայրի շահագործումը որոշակիորեն կարող է նպաստել համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը՝ ստեղծելով լրացուցիչ աշխատանքային ռեսուրսներ: Բացի այդ, ընկերությունը նախատեսում է աջակցել համայնքի որոշ սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի ֆինանսավորման գործընթացին:

Նախագծային փաթեթում ներկայացվել է բնապահպանական մշտադիտարկումների պլան, որում ներառված են՝ շահագործման ընթացքում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների նկատմամբ /մակերևույթային և ստորգետնյա ջրեր, մթնոլորտային օդ, հող, սոցիալական միջավայր և այլն/ կատարվող դիտարկումները, հաճախականությունը և իրականացման համար նախատեսվող ծախսերը, որը տարեկան գնահատվել է 250.0 հազ.դրամ:

Ամփոփելով գնահատման և փորձաքննության արդյունքները, պետք է նշել, որ նախագիծը մշակվել է բնապահպանական և ընդերքօգտագործման ոլորտները կարգավորող ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմատիվաիրավական ակտերին համապատասխան: Հանքավայրի շահագործման ընթացքում էկոլոգիապես վնասակար, թույլատրելի նորմերը գերազանցող արտանետումներ և արտահոսքեր չեն առաջանա: Առաջարկվող տեխնոլոգիական լուծումների և հաշվետվությունում ներկայացված բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների մեղմացման միջոցառումների ապահովման դեպքում, գործունեության իրականացման ընթացքում աղտոտվածությունը օդային և ջրային ավազանների, ինչպես նաև հողային ռեսուրսների վրա կգտնվի թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Հանքարդյունահանման աշխատանքների ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների նկատմամբ մշտադիտարկումներ, կազմել հետնախագծային միջոցառումների իրականացման և վերլուծության հաշվետվություն, ինչը պետք է պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հանրությանը:
2. Ջրօգտագործումը, շահագործման ընթացքում առաջացող տարբեր տեսակի թափոնների տեղադրումը և հեռացումն անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀԻԴԴԵՆ ԳՈԼԴ» ՍՊԸ կողմից ներկայացված ՀՀ Արագածոտնի մարզի ՀՀ Արագածոտնի մարզի Արագածի պեռլիտի հանքավայրի օգտակար հանածոյի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ

Հ. Մկրտչյան